

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Belső farkasutca 78. sz. alatt gr. BÁNYFI-ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
 A. a évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
 A „nyilatkozati” cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kölozsvár, ápril 22.

D) Tegnap szombati telegrammunk meghozta a román értekezlet azon nyilatkozatát, a mire a bécsi félhivatalos lapok oly palástolhatóan szorongással vártak; az érsek és püspökök urak szabadválasztása szerint összeválogatott értekezleti tagok kimondák, hogy ők a februári pátentát az októberi diploma természetű következményének tekintik.

Ezen nyilatkozat annyit jelent, mint hogy az értekezlet tagjai készek a Reichsrathba menni és választani. És e szerint semmi kétség többé, hogy a román nép vezetői a szászokkal egy közös álláspontot foglalnak el a magasabb politika kérdésében.

Lapjainkban láttunk nyilatkozatokat, hogy a független románok, ezen válogatott értekezlet nyilatkozatánál nem fogják a román nép közvéleményének tekinteni és elfogadni.

Mi hiszük, sőt tudjuk is, hogy a független állású románok közül többeknek óhajata az volt, hogy az értekezlet a magasabb politikai kérdéseknél kiterő magatartást kövessen s hivatközzék az országgyűlés egyedüli illetékességére.

Azonban sajnálattal bár, de ki kell mondanunk, hogy a román értelmiség csak akkora extensioval bír, hogy legnagyobb részét a papi és hivatali személyzet magában foglalja.

A román köznép, mely ekkor politikai életet nem bírt, önálló politikai érzéssel aligha bír.

E szerint a román congressus nyilvánítása valószínűleg oly program, melyet a tisztviselők és papság egyetértésénél fogva a kiválólag általuk vezetett néppel csaknem bizonyosan átvihetnek.

A „Donau Ztg.” és „Botschafter” öröm elragadtatással fogják venni az értekezlet nyilatkozatát; de úgy hiszük, hogy a nyilatkozat tényén mi magyarok és székelyek sem szomorodunk el.

Mert a honfira nézve csak örömdetes lehet az, ha honfitársainak felfogására nézve tisztába jöhet.

A román lapok tisztába nem tudtak hozni; ők kimondák, hogy sem Bécsbe, sem Pestre nem vágnak; most a román értekezlet a román publicisták nézetét desavouálta.

S mi örömdetünk azon, hogy ez éppen most és nem később történt.

Ha most már a hírszerint közelálló országgyűlés sorsára tekintünk, annak magatartását alkalmasint előre megmondhatni, miután az oly alapon hivatik össze, mely a román és szász elemnek bizonyos többséget biztosít.

Nem akarunk előmagyarázatokba bocsátkozni, csak annyit mondunk, miképp azt hiszük, hogy a félhivatalos lapok óhajtott célja el, de a román nemzet célja aligha el leend érve a jövő országgyűlésen.

Rüszterendse, martius hó.

A székely havasok rendeltetése.

A székely kivándorlásról írt első cikkem alkalmából figyelmeztettem hazámfiat a tárgy tanulmányozására. Most miután az eszme utjabban fölmerült, nem késtem, pótlólag a részéről lehetséges újabb felvilágosítást adni.

Azon ötletről pedig, hogy közelebbi cikkekben a Kálnoky D. grófólt eltérő véleményyt nyilatkoztattam: a székely havasok betelepítése, tehát egyszersmind telekesítése tárgyában; ámbar akkor röviden mondtam, hogy okaim minden székely hazámfiat eszébe főlviannak, s így érvezzem föllesleges; egy kis megfontolás után jónak találok ez ügyet is szellőztetni; miután hazánkban szokás inkább érezni, mint elbeszélgetni a természet ama magasztos áldásainak hatását; az érzs pedig magától írott betívé nem válik; minek következtében mégis hiányzik valami, úgy mint: a nyilatkozvány elküldetünk összhangjából. E hiányt akarom kipótolni; e nyilatkozványt akarom kifejezni.

E célból először is a természeti viszonyokat vegyük figyelemre. A természet gazdaszatában, édes büszkeséggel érezzük, hogy kegyenczek vagyunk. Kincses hegyeink

fölshinen is föllesleges erdőkoszorúkkal ékesítve; melyek már messziről szemvidító látványnyal szolgálnak; de melyek hatását még kéjesebben érezzük egész lényünkben, mint a hogy azt észlelni szoktuk. A nélkül, hogy a sudar növényvilág természetbeni rendeltetésének mélyebb fejtegetésébe bocsátkoznánk, tudjuk: minő jótékony szerepe van annak a légköri viszonyok alakulásában. Havasaink növényvilága nem kizárólagos vagyonunk. Kellemes levegővel árasztja az el, nemcsak hazánkat, hanem még a szomszéd viránszegegy vidékeket is. Jótékonyan hat e szerint a közegességi viszonyokra; miszerint merem állítani a nélkül, hogy székely fajunk kitűnő egészségi állapotára hivatkoznám, hogy a havasok kebelén terül egész Erdély, e szérenesés helyzetnek köszönheti más országokéhoz arányosítva, kedvező építési viszonyait. — Hát azon kellemes létet ki mérvelheti, midőn az ember gyönyörködöttéleg változatos vadonaink illatos légkörében, ama jegeztisza tude vizek csörgedezéseit hallja, s azok élesztő hullámait ilatja! És ama gyógyhatású források tartalma, mely ez illatoskoszorus bércek kebeléből oly bőséggben fakad, melyik világát adományaival nem ér föl?

Még pedig ezek mindcsak külterjű hasznvételek; közösek minden eleven lénynek, ki körünkben tartózkodik, miket eltiltani nem lehet, s még a belterjileg értett vagyonnak, a birtoknak fogalmát kizárják.

Állapodjunk meg itt egy percze. talán méltó lesz e fölött kissé eszmélkednünk.

Ha e kies vidék amerikanizáltatnék, mi történnekk akkor? Haonlitsuk össze csupán csak a Dobruza s a sívár területeivel. Több mint valószínű — még ma is néhol serkedező családok mutatják — hogy Dobruza is kies viránydús vidék volt egykor; szikkadt patak medrei tanuságot tesznek, hogy tude folyó vizei voltak. De a pusztulás és pusztítás nyomai még észrevehetőbbek. Ma rideg; semmi viditót, semmi kényeltetűt nem szolgáltató vidék ez. Csak óriási emberi szorgalom által emelhető némi diszletre; de a természet egykoron pazarolt adományai: a sudar növényvilág, az tude források, a szükséges esőzések, nem tudom miképen varázsolhatók vissza?

Igen, mert a bércek erdőkoszorui nemcsak önmagukban hatnak áldásosan; hanem az általuk előidézett légköri, sőt földkebeli változmányok által is. Például: nagyon kélem, hogy mai havasaink kopárokka változtatván, a vidék továbbra is megnyerendően szükséges esőmenyiségét. Ugyancsak eszme lánzolaton valószínű, hogy mind tude, mind ásványos forrásaink sebtel el apadoznának. És valjon a levegő minősége illetlen maradna-e, a mai lényegesen módosító hatány megszüntetével?

Mindezek oly életbevágó pontok, melyeket a célbaveendett vállalatnál nem lehet eléggé méltatni.

Igen, de — mondathatnák ellenvetésül — mi nem akarunk lényeges pusztítást; csak legfőlebb ritkítást, nyitozást a behozandó gazdaszati szorgalom számára. Én azonban úgy fogom fel, hogy a kezdetnek az én eszmém lenne következtetés vége. És a világ egyik ma legkedvesebb tája komor, parlag földterülettel fájulna.

De vegyük a tárgyat föllevőleges hasznvételi szemlegetés alá. Miért vándorol ki most a székely? Keresetért, kenyérért! Nyilnéke a helyben telepitendők elegendő kereseti tér; szolgáltatna-e neki a megfosztott föld elegendő kenyér? Ha — mint föl kell tenünk — a faizás csökkentével, a havasi lakosság ma szokásos fakézmű keresményétől

elesnek, mivel pótolhatná azt, holott még mások is települtek nyakára? Mivel lenne pótolható a havasok terményeinek ama sokféle kizsákmányolása? Ugy hiszem, ha új lakoságot telepítenénk ide, akkor iparmezőt is kellene teremtenünk számára; mi pedig második, az elsőnél nehezebb földadat.

Kenyerét hogyan kapná meg a nép e földtől, mely levetkeztetvén, bizonyosan rövid időn aszkórságra jutna; valóban tétalány! Tudtomra ugyanis, sokkal több e hegység nem művelékeny zuga és merevélye, mint a gazdaszati művelésre alkalmas felülete. De ha ez megfordítva állana is; föltevén, hogy televénye marad, honnét kapná magaslataira a termékenyítő nedvet, miután eső idező savjátságától megfosztott? Szerintem a hon munkálkodó székely akkor is ama sovány kenyérre lenne szorítva, milyenen most is a magasabb élesekben tengődik; melytől gyakran félre lopózik, hogy némi változást éldeljen. Az az: megmaradna vágya, kiki száguldozni; habár tudná, hogy elhagyott hajlékához a nyomorúság megint visszahajtja.

A mi ez utóbbi sajátságát illeti: visszatérő Kanaán földről is, ha csak szeret ejtheti; mert a székely heggyeit, völgyeit, erdeit, patakait, szóval az ő lelkehez forrott székelyhonát véggképen el nem hagyja. És ez a bökkenő.

Ezt nem kell kifeledni a tervből. Itt kell fölfedezni a varázslatot; miszerint a hon bármely tájára megtelepedendő székely ott meg is maradjon.

Végre, vegyük figyelembe a havasoknak ma divatozó akár közvagyoni, akár magánbirtoki használatát. A birtokosok jól tudják, hogy nekik ama hegység akár mi ábrázat változtatással több hasznót nem hajtana, mint a mai kezelésmóddal, melyet csak érvényesíthetnek, a közlekedési eszközök várva várt beszerzésével. Nemcsak házi és belföldi szükségletekre vannak fakészlettel bőségesen ellátva; hanem a messze külföldnek is, világos tudomásomra Konstantinápolyig, s a messze tengereken koválygó árbocokozig nyervelesen szolgáltatnak építkezési anyagot. Mi képesíti ő s marhafajtáinkat híresekké, ha nem a havasi legeltetés? Miért híresek a székely házi szőttés készítmények? Mert helyben szolgáltának gypjat ama havasi juhok, melyektől a nem kevésbé híres székely turó is kerül. Hát borvizeiről miért híres a székelyföld? Mert a havasok viránykoszoruja által anyaggyarapról biztosított természetes jégvermekből bugyognak. Még a növénytermények kisebb arányu hasznóvételeit sem kell méltatlanul hagynunk: terpentint, fenyőbors, mogyoró, dió, vadóka, málna, afonya, s ez utóbbiaknál értékesebb más medvenyalánság; például a havasi méz, a szilva s több rendbeli havasi fajta gyümölcstermés temérdek szükségletet fedeznek; mik csak is a havasi természetállapot fentartásából feltételezik termődesüket. Meg, mivel már medvéről szóltam, eszmétársulatnál fogva ide jegyzem, hogy a vadak használatából hasznóvétele sem ismeretlen a székely nemzetenél.

Mi pedig a birtoklasi használatnál kívül, a nem birtokló, de munkával érvényesítő szorgalomra hárul, elég fölemlítnünk a fadarabolók, tutajozók, famű-készítők, építők; továbbá pásztorok, vadászok, makkoltatók, borviszállító székelyeink stb. ma háladosatos életmódját, mik a havasi terület ábrázatváltoztatásával, rövid időn eltűnnének a földszínről, hagyván csak regebeli emlékezetet.

Hozzá tegyem-e már a székely havasok jövődöbeli rendeltetéséről eszmémet? Anyagi gazdaszati szempontból igen, fölemlitem, hogy egy szerencsésebb politikai korszak beálltával,

a bájvidék a változatosság kereső nyugat, s a műveltségnek eredt kelet népeinek, mint találkozási kéjelde a legkeresettebb központja s a honlakosoknak anyagi szükségleteit gazdaszon fedezendő kincsánya lesz. Nem is szólván a szellemi, nemzetközérdeki nyerevényekről.

De meg kell említenem még egy és főszempontot. Fajunk tetteges birtoka semmi politikai kombinatiok folytán, jogi kérdéssé nem válhatik. Önmagában találja biztosítékát, mint szül, egy fajta lakókkal népesített terület, mely sem történelmi, sem mesterkelt jogelméletek által a nemzet kezéből ki nem esikarható. Nekünk pedig az újabb korszakllemmel alakult világviszonyok miatt területbiztosítékra kell gondoskodnunk. Mit úgy érhetünk el, ha ama hazánk batarán belül még lakatlan, de gyakran már nemzetünk rovására idegen fajjal gyarmatosítani kísérelt, mégis lakatlan maradt pusztá területeket tetteges lakosítás által birtokunkba vesszük. És erre vonatkozólag emlitem én fel ama rémképíleg föllálltva borzasztó, de kivitelben szörnyűképen ártatlan, sőt üdvhozó munka-, ész-, pénztársadasi rendszert, mely a világ több részében Európában, sőt hazánkban is többféle tüzelnél tetteg, de megkeresztelentlenül létezik. Mi a keresztségre csak vallás dolgában akarunk hajtani. Közéleti üzletben megelégszünk, ha a fizkő vaskos, elmés, vidám, életrevaló; hadd nőjön ki neve, saját viseletéből. És ez ideális fizkő, az a székely nép lesz, mely legelőbb beszerkeszteti magát, három talentom u. m. ész-, pénz munka, tehetség forgalmaztatására, és e talentomok kamatos jövődelmének földi élvezetére ipar, mesterség s gazdaszati vállalatnál.

Ime, kedves székely népem! ez nem csábkép; mert eszedet hevertetned nem szabad, pénzedet, ha van be kell fektetned, és minden munkaerődet a közszorgalom gyarapítására fordítanod. Sőt föl kell áldoznod egy tősgyökeres vágyadat: mindig az őslés legegőjén szimatolódni! Hanem másrészt, ez a földi boldogság vagy helyesebben mondva: a biztos jólét ősvénye.

Előadottakból láthatja nyájas olvasó, hogy én a székely költőzködés irányát nem a helybeli havasok területére; hanem mindenesetre a belföldi távolacska, de áldással kecsgetető vidékre kívánom tereelni.

Czimiratom, a székely havasok rendeltetése tárgyában pedig, sok ismerősöm nagy bámulására, conservatív irányban, a „status quo“-ra szavazok.

En a mult, s lehet, hogy a jelen embere vagyok. A jövő emberei belátandják: miért beszéltem így. *)

Dr. Oroszhegyi Jósá.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Ó, Torda, ápril 14—15-én

A n-nyedi ev. reform. egyház-megyénekek tavaszi r. zsinata.

A törvényeink értelmében feles számmal összesereglett gyűlést nagytiszteletű esperes Basa Mihály ur apostoli ihletéssel mondott elnöki beszédjével nyitotta meg. Sajnáljuk, hogy ezen kimerítő és terjedelmes beszédet, melyben a nagytiszteletű esperes ezen egyházmegye 14 év alatti szomorú és örömdetes eseményeit, mint egy hű tükörben felmutatta, e lap szűk köréhez képest csak dióhéjba szorítva említhetjük meg. A nt esperes

*) A különböző nézetek tisztázása végett közreadtuk tiszt. barátunk észrevételeit; magunk részéről azonban gr. Kálnoky ő mga nézetét osztjuk, s úgy hiszük, hogy ott, hol betelepíthető helyek vannak a székely havasokon, a betelepítés kívánatos, mert a föld leginkább úgy van hasznosítva, ha rajta nemzetünk, s annak jóléte gyarapszik. A székelyföld lakatlan vidékein a szükséges fatenyésztésnek elég tere van. Szerk.

ur beszédjében két időszakot különböztetett meg; 1848-tól 1854-ig és onnan a jelen időkig. Az előbbi időszakban egyh. megyénk földje még vértől párolog, középületünk hamvadó tiszkei még füstölögnek s általában mindenfelé a pusztulás nyomai mutatkoznak; míg az utóbbit azon erős vallásos hit és szellem lengi át, hogy a nehéz csapások felkeltik a nemesebb tevékenység életszírát, rugonyt adnak az öngondolkodásra, s a fejlődő erőmagvakat önmagunkban és magunk által kelesztetik. Így lesz az a gondviselés örök intézete szerint, hogy a pusztulás vereszején szebb virágok nyílnak, édesebb gyümölcsök teremnek s itt van értelme a koronás költő gyönyörű mondatának: „A te vessződ és bódod megvigasztal engem” (Zsoltár 23, 4).

Azon 30 ezer lélek közül, kik Erdély földjén 1848—49-ben védtelenül elvérzettek, ezen alig 20 ezer lelket számlál egyh. megye többet áldozott 2 ezernél. Több templomaink, urasltali ékszerünk, papi, mesteri s oskóla-házaink elpusztultak; némelyek később mint „baufüllig” épületek bezárattak. Pénztáraink a m. bankjegyek forgalomból kivételével kisebb, nagyobb mértékben tönkre mentek, s így ezen egyházmegye mindeneműi károsodása mintegy 80 ezer pfir körül állott. Ehez járultak: a dézsmavesztés, patronusok s közhallgatók elszegényedése, terméketlen évek, természeti csapások, az eddigi szokafalan adók terhelése, államkölesön önkéntes kivétele, koresma s más jövedelemforrások elvétele stb.

De lássuk, vajon az égó kemeneze szellemi és erkölcsi életünk alkotmányát összeegyeztette-e? Nem, mert csak a pozdorja ég meg a tűzben, az arany pedig megfúszott abban. A köznyomor egyetértést, közremunkálást terem, buzgóságot szül s tevékenységet fejt ki. Az erkölcs egyetértése már is több jeleken kimutatta magát, mind szellemi mind anyagi tekintetben. Három megyén kívül, a többiek mind anyamegyék viszt, s ha nem is valamely zsíros jövedelemmel, de élhető állapotban tudják tartani egyh. hitorszoikat. Sőt még az anyamegyék száma szaporodott a csáni, s hozzákapcsolt eddigi deserta megyékkel. Az iskolák mindenütt beállították, s egy megyén kívül, hol egy gyermek sincs, a körülményekhez képest 1700 gyermek részvétel tanításban. Ez ugyan a népességhez képest csak 8½ procent; oka azonban abban rejlik, hogy a lánygyermeknek csak fele jár iskolába. Tízennyegy megyében vagy merőben új, vagy nagy költséggel kijavított templomok jöttek létre; nyolcz új papi lak, 7 új iskola építetett s 6 díszes orgona szereltetett, s mindezt jobbadán a hívek buzgóságteljes áldozatkészségének eredménye. Az egyh. szolgák magaviselete s erkölcsi élete, kevés kivétellel, nem csak kielégítő, de dicséretreméltó. Özv. árva intézetünk, mely 1854-ben alig 300 váltó frtal újított fel, ma 2000 új frt tökélen áll. Végül köszönetet mond hivatalársainak,

s mind azoknak, kik a terehordozásban osztályos részt vettek, különösen főgondnok mlgos Tisza László urnak, ki befolyásával s erkölcsi hatalmával ott gyámoltott, hol a mi erkölcsünk kezdett. Az egyházi és világi elem egyesítése nem csak igazságon, de kölcsönös szükségén is alapul! E jeles beszéd, melynek itt csak körvonalaát adtuk, hogy az abban mondottak a történelem számára fenmaradjanak, szöröl szóra jegyzőkönyvbe íratni határozatott.

Ezután a dolog rende szerint, több rendbeli felsőbb rendeletek olvastatván fel, azok részint köröztetni határozattak, részint teljesedésbe vétettek. Így a bukaresti ref. templom számára a jövő rész. zsinati segélygyűjtés intézetet, a múlt évi közszinat 80 számú határozatával üszhangzólag, a körlelkészekről még nem jövén be a szükséges feltérjesztés, a népisoklára néve, az e tárgyban kinevezett bizottmány a jövő gyűlésre adandja be munkálatát. A m. és ft. püspök ur azon indítványa, hogy az anyaszentegyház életkérdései, s a népnevelés feletti tanácskozásiakat eddig némileg háttérbe szorító váloperék re- visioját nem lenne-e szükséges és tanácsos másképpen kezelni? a r zsinat komoly figyelmét vevén igénybe, egyhangulag kimondott annak szükségessége; azonban r. zsinatunk a váloperék multját s jelenét szemlélő tartva, a jelen körülmények között e tárgyban egyedüli illetékes forumnak csak is a köz szt zsinatot tartja. Legyenek amazok az első, ezek pedig az utolsó. Lehetne pedig ezeket commissionálter is végezni (időnyerés tekintetéből), honnan a kényesebb kérdésekben felebeznit lehet a teljes gyűlés elibe. Egy meleg szavakkal tolmácsolta indítvány tétetvén az iránt, hogy a mesterek, kik eddig ugyszólva minden jogoktól meg voltak fosztva s az utolsó szellér is több jogot élvez mint ők, mint a kik nevelés szent ügyével foglalkoznak, mint szolgatársaink emeltesse fel az egyh. megyei szerkezetbe, s a papokkal hason jogokban részesüljenek. Azonban, miután kifejtetett, hogy mi ennél még többet akarunk s nem csak a mestereket, de még a népet is bekvánjuk hozni, s e tárgyban a népképviselőre néve fölünk is ment indítvány a mult évi közszinatra, hol az nyugodtabb időre napoltatott el: mi is a mesterek székezését jónak látunk ezen nyugodtabb idő bekövetkeztéig elhalasztani. T. Miklós Miklós esperesi successioval választott főjegyző, mint ilyen, miután a mult évi közszinaton a successio eltorlított, még az ősi rész. zsinaton successioval összekötött hivataláról lemondva, a szabadválasztást az egyh. megyének visszaadta, s a jegyzői válogatás is éppen ezen népesnek remélt gyűlésre vala kitérve. Midőn ezen tárgy a sorozatban kitérített, miután egy oly tag által, ki az ősi r. zsinaton nem volt jelen, kifejtetett, hogy M. M. a successio eltörölésével nem mint jegyző, hanem mint lehetséző es-

peres szenvedett változást, s különben is illő, hogy a loyaltással szembe hasonló loyaltással feleljünk, s így nem lát okot az újbóli választásra: általános közfelkiáltással újból jegyzővé választott, vagy is eddigi jegyzői minőségében továbbra is meghagyatott.

Felszólítatván rész. zsinatunk, hogy a papválasztást illető szabályok módosítására nézve nézetét terjeszse fel a közszinat elibe, e tárgyban többféle vélemény fejlődött ki, míg a nagyobbbrész nézete abban központosult, hogy a szabadválasztást eltörölni nem lehet, csak is illő korlátok közé szorítani, így a szabadválasztásban eddig előfordult visszaélése megszűnendnek. Ez okból a szabadpályázás megmaradandó úgy a hogy volt, azon kis különbséggel, hogy a csekély fizetési megyék csak is a főiskolánál s az illető egyh. megyében köröztessenek. A pályázás lejártával az egyh. megyei előjárósággal: esperes, notarius, director s legalább is két egyházmegyei gondnok kiszállván az illető megyébe, a lehető patronusok s egyh. tanács gyűlésében szózatolva utján jelöljenek ki négyet a pályázottak közül, s ezen négy, legtöbb szózatot nyert pályázót boesássák a teljes megyegyűlés elibe szabadválasztás alá. Ha olyan patronus van, ki az egész papi fizetésnek fél vagy több részét hordozza, az ilyen jelöljen ki kettőt, a más kettőt pedig az egyh. tanács az egyh. megyei előjárósággal. A választásban minden kepezhető férfi tag csak is saját egyéni szózatjával folhat be. Az övezgy-aszszonyok, ha patronak, képviseljük által ágalhatnak, mint szintén a vegyesházasságban elő reform. nők is férfiak által representáltak hatják magukat. Ezen tárgy, a kidolgozás tekintetéből egy bizottmányt adott ki, felelt a jövő rész. zsinat fog bővebben tanácskozni.

Gróf Mikó Imre ő exja megküldvén egyh. megyénknek Bod Péter élete leírását, a nemese grófnak, ki egy üldözött protest. pap élte leírását tollára méltatta s ezáltal nemcsak az egyházi, de a nemzeti irodalmat is gazdagította, köszönet irat szavaztatott.

Az egyh. vizsgálat rendlen felmerült kisebb, nagyobb nehézségek megoldatván, kevés váloper lejártatása után, a gyűlés a nagytiszlelt esperes ur bucsuszavaival bezárattott.

... S ... S.

Maranghiáb, ápril. 19. 1863.

A protestantismus alapját, tudományának tisztá, érthető népszerűsége mellett, — híveinek buzgósága s áldozatkészsége képezi s tartja fenn, templomai, s minden virágzó köz-intézetek egyesek jótéteményeiből születtek, s vikecséik, püspökeink, kik segiteseink. Nekünk magunknak kell magunkon segitennünk; mindehhez tehetőség szerint kell befolyani vallásunk ügyeibe; mert valamint nemszerezjük, hogy önállóságunkat háborgassák vagy nyirbálják, annál erősebbnek kell lenni bennünk az

rti, köz édesanyának nem lenne rossz sorsa; mert ha fényben (melyre soha sem vágyott, mint a mi eredeti szerkezetével elenkezik) nem is, de értelmi világosság és erkölcsi nemesebb színvonalán kiállja a versenyt akár mely fény özönel áradozó vallásos k. felekezettel. Így is mind a mellett, hogy nagyon megeszorodtak a tövises és bojtoryánok, melyekről sem fűgét sem szőlőt nem kap a vallás, még sines jó okunk obégatni, sirni, jajgatni, mint hajdan a proféták; mert a jelen kornak minden viszonyokat s szent köteleket felduló szelleme mellett is meg maradtak a proestans anyaszentegyháznak a maga véd-szentjei, kik meghozták dusan a vallásnak, mint annak tiszta lelkét és ép szívű fiait a maga szükségessé áldozatát, s ezen kívül súlyos hazafini s polgári kötelességek rögös pályáján is ki viték az elismerés koszoruját, melyért is mindazok, kiknek ezen szép erkölcsi kötelességekről az öntudat elismerő nyugtát ad, viseljük nemes büszkeséggel a megtiszteltetésnek a közvélemény által is szentesített koronáját.

De fájdalom sokan vannak a protestansok sorában, kiknek a szerencse nagy gazdagságot adott, kikre az ég sok talentumokat bízott. De a kiknek mégis, ha áldozatra szőlítatnak, szívük össze szorul, kezük lehall; kiknek szemek van még sem látnak, fülek van még sem hallanak, szívük is van, de az hideg mint a jég, bennök a szent ügy magvai nem vehetnek gyökereket. Oh be jó lenne, ha ezek is felkeresztelkednének élő tagokul a protestans anyaszentegyházba, hogy valahogy kikerülhettek azon terhes ítéletet, mit a szent-könyv a lágyemelekre kimond.

Az első keresztyének vagyona közös volt, most ez lehetetlen. De a vallás ügye lehet közös. A közös erő többet és könnyebben is bírja a közös terheket.

A gazdag akkor legzadagabb, ha szent célok előmozdításán mint nyugponon vet számot magával, mind megannyi frigyet kötvén lelkiismeretével s Istenével, különben könnyebb leend a töfokun átbüni, mint „idvezülni”. A szeszélyek gondatlanul kidobott filléreiből óriás művek emelkedhetnének, hirdetni az emberi szeretet áldásait, s a kényelemtől és hiúságtól megtagadott 100 percent jövedelmek által némileg kárpótolva lennének a feudális kornak a népnevelés érdekében tett mulasztásai, melyeknek hiányait csak egy század lelkes iparkodása feledtheti.

Nekünk protestansoknak nincs kitől várjunk, melletünk nincs hatalom, mely gazdag kincstárát felnyissa szükségünkre. Nincsenek fényes, nagykiterjedésű iradalmakkal bíró érsekeink, püspökeink, kik segiteseink. Nekünk magunknak kell magunkon segitennünk; mindehhez tehetőség szerint kell befolyani vallásunk ügyeibe; mert valamint nemszerezjük, hogy önállóságunkat háborgassák vagy nyirbálják, annál erősebbnek kell lenni bennünk az

ság mely vidékén lappang e bűnös társaság, látta azonban, hogy az ügy a rendőrségi nyomozások titkai közé tartozik és így nem fűrkészte a kérdést, mely úgy is nem sokára köztudomásra jut.

Beszélgését Brenner Ágnes sorsára vitte át. Brenner egyelőre hajthatlan volt a kérdésben, de fiatalunk oly forró és részvékeny szavakkal fűste a szegény nő balsorsát, kis leánykájának bájos arcát, tiszta kék szemeit, hogy a kemény szív végre hajlani kezdett.

— Ostroma sikerült — szölt Brenner — rést tört ön az atyai szívhez. Megbocsátok leányomnak, és őt szerencsétlen anyósával együtt magamhoz veszem.

Gábor vitte meg személyesen a sokat szenvedett szegény nőnek atyja levelét s bocsánatát, s még Pesten vala ő, midőn a megvizsgált gyermek, megbocsátó atyjához elutazott.

XIX.

A Halomvölgy fölött emelkedő Zováth-bércz némileg ismeretes már olvasóink előtt. Midőn leírását adtuk Gábor és Eliz kirándulásának, megemlítettük e vadon azon mogorva pontját, hol Gábor Zonda-barlangjának tájékat vélte fölfedezhetni. Valóban őt gyermek emlékezte nem esalta. Amaz orgonásipok gyanánt égfél esucorodó rendetlen sziklalep aljában fektült a rejtélyes barlang, hová keskeny sziklanyíláson volt bejárás, egy tág üreg, melyben a kősepegésekből fantastikus alakú kis oszlopok állottak elé. Ez előtűren belül volt még egy kisebb üreg, hova a bejáró törpésége miatt csaknem kétrét hajolva lehetett bejutni. E belső üregből kéményszerűt hasadék nyílt ki a tetőre, melyen az üreg világosságot nyert a nélkül, hogy e repedéken áthathattak volna valamely kémszemek, mint-hogy a szirtorgona százhegyi tetejét a zerge is alig járhatta volna. A szikla mögött vadrengeteg terült, itt-ott posványokkal s izmos vízi növényekkel megszaggyva annyira, hogy Zonda-barlangja csak bejáratánál és jobb oldal felől volt megközelíthető. (Folytatjuk.)

TÁRCZA.

AZ

ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

— Hatalmas ég! — szölt megrettenve a nő. — Miért rettent meg édes Ágnes? — Magam sem tudom miért. Ugy rémlik előttem, hogy visszajönnek e rémalakok s összegyilkolnak itt.

— Ne féljen szegény nő! Honhagytam őket. Mikorra ideérhetnének, akkor ön már Bécsben lesz atyjánál. De mondja kérem hasonlítottak-e egymáshoz Spott és gróf Honti? — Termétek hasonló volt, de arczkifejezések egészen különbözött. Hogy miben? azt nem észlelhettem, mert a beteget csak kétszer láttam, megjuttek és eltávoztuk. A gróft többször láthatam, de sokkal inkább iroztam tőle, hogy sem arcát vizsgálhattam volna, különben inkább könnyelműnek, mint roznak nézett ki. Mindkét arez előttem legalább igen visszatetsző vala. Egyik a gyilkosság büntetése, a másik hitelezői elől bujkált s menekült, s arczukon balsorsuk kinyomata ült. Férjem Spottal utazott el s kimondta távoztakat, hogy utolszor látom őt életemben, ha csak az utó-jára itt jelen volt egyéniségeért könnyelmű fecsegésem miatt boszút állani s e végett előttem még egyszer megjelenni nem lesz kénytelen. Őt éve már eltávoztunk és én áldom Istenemet, hogy habár nyomort és ínséget mért reám, legalább megmentett ez iroztatos szörnyetegtől.

— Különös — szölt Gábor és mély gondolatokba merült el. — Hová gondolkodott el ön? kérde Ágnes. — Már másodszor találom egy társaságban Spott és Honti nevét. Ne bámoljon kedves Ágnes, ha e talányos emberek élettikáival tételődöm. Spott cselszövényeinek én is ki voltam téve, és most kezdek érteni egy

hírt valamely biztatsról, mit Spott gróf Hal-laynének tett. Van nekem egy szép rokonom és neki egy rangkóros nagynénje, gróf Hal-layné. Mondják, hogy Spott egy hatalmas gróf nevében alkudozik e hölgy keze felett. Kösza hírek hittem, de most nagy gyanu kelt szívemben. Hiszem édes Ágnes, hogy az önk beteget volt gróf Honti Emil, ennek van sötét visszatasztító tekintete és a másik volt Spott, ki keletre utazott.

— De honnan gyanithatja ezt? — szölt Ágnes.

— Sok mindenből — szölt Gábor — legközelebből pedig gróf Honti Emil arczképéből, melyet a napokban láttam. A természet oda véste szemébe közé a Kain-bélyeget, melyet sem a ripacsosság, sem a kancsalág, sem a bozontos rőt szakál el nem tudott törölni. Gróf Honti fél bűnének büntetésétől, de érdekében áll, hogy a bűntető per folyamát figyelemmel kísérje. Ő Spottal nevet és utle-velet cserélt. Ah ez megmagyarázza nekem Izidora körében tapasztalt sötét és szenvedélyes szempillantásait, s gróf Hallaynének tett ígéreiteit. Rátaláltam tehát a két borbé öltözött apagyilkosra! Áldom a végzetét, mely véletlenül ide vezért, hogy e reám néve fontos titok kulesát kezembe adja. Fontos titoknak mondám és most jut eszembe, hogy nincs többé e titoknak érdeke, mert hisz ő végítéletek által fel van oldozva az apagyilkosság vádjá alul s becsülete visszaadva.

Elégé kiszáradtak már Gábor ruhái, hogy bucsut vehessen gyermekkorá barátjától. Megigérté a sokat szenvedett nőnek, hogy atyjának kibékítésére mindent elkövetend. Ezzel bucsut vett, összejárta Budavárat, megtekinté Mátyás király palotáját, visszatért Pestre és a legelső gőzösn sietett utját folytatni Bécs felé.

Még távol volt a birodalom fővárosától, midőn oldalában tompa nyilatásokat kezdé érzeni. Azt hitte, hogy átázás miatti áthűlésnek nem leendenek részes következményei, most azonban aggódni kezdett, és való-

ban oldalfájdalma óránkint terhesült. Midőn Bécsbe megérkezett, érzé, hogy ágyra van szüksége. Orvost hívatott, és ez azonnal felismerte az oldalfájta gyuladást. Nagy mértékben alkalmazá a nadályokat és fiatalunk több vért vesztett, hogysem egyhamar ágyából fölkelhetett volna.

Két hetet kellett szobájába zárkozva töltenie. Minden percében várá a rendőroket, kik börtöndét megvizsgálják és őt letartóztatassák. De ez nem történt s így azt hitte, hogy kis fekete kísérőjének szándékában csalódott, vagy pedig a titkos cselszöveket más czél vezérlé, mint a mit ő sejtett, vagy pedig királybíró Kereszturi bejelentése folytán talán Brenner ekkorig nélküle tette meg intézkedéseit.

A mint kimozdulhatott szobájából, első dolga volt az erdélyi korlátozásokhoz menni. Szomorú szívvel hagyta el az illető előadó, ki őt perőkre nézve rosszul biztató, miután gróf Hallay most az ősi kincsek sorozatát is betette a porbe, miáltal annak évszázadokon át fenforgott kétségei elenyésztek s a kö vetelés tisztán és határozottan van felállítva.

Gondolá, hogy a saját sorsán segitnie nem lehet, segitsen másokon. Elment Bren-nerhez. Az öreg katoná nagy szivességgel fogadta őt, sokat beszélt és tudakozódott esad-járól s régi ismerőseiről. Végre elérte Gábor a hamis bankjegyek kérdését.

— Minden el van intézve — szölt Bren-ner. Egy kisdéd barna izraelita jelent meg nálam két hét előtt és följelenté ont, mint a ki terjesztés végett hamis bankjegyeket hozott ide. Én már Kereszturi királybírótól értesítve levén az egész kérdéstről, a feladót azonnal letartoztatam és szoros nyomozást rendelttem ellene. Sokáig makacsul tagadott mindent, de utóljára megtudva, hogy a bűnös czinkosság fölfedezője a nemzeti banktól 10,000 forint jutalmat kap, vallani kezdett, miután ezen jutalom elnyeréséről biztosítva lön. Gyors intézkedéseket tettem s ugy hiszem, hogy ekkor a jó madarak hurokra kerültek.

Gábor igen kívánsi volt tudni a király-

önfentartás ösztönének s az ide vonatkozó kötelességeinek.

A mlts. egyházi főtanas minden lélektől csak egy krajczárt kér évenként s így is, ha minden megadja, 3000 uforint kerül ki, ez is szép összeg valamely szent célé segéllésére. De ennél többet is adhatnak azok kiknek sok adatott. Nem is a népben van a hanyagság, az előjárókban. És itt bocsánatot kérek mind azoktól, kik bár mely vallásos erkölcsi testület élén mint előjárók hivatalos viselnek, ha ezen állításomra nézve példára hivatkozom.

1859-ben a dézsafalvi templom építése tárgyában egész erdélyi ev. ref. anyaszentegyházak fő- és al-mlts. gondnokaihoz és minden egyházmegyébe nt. espereséhez s illetőleg minden megyei egyházb. lelkészeihez osk. tanítóhoz és egyházaikhoz nyomtatott kéregetési íveket küldöttem ki, azzal az édes reménnyel, hogy az ily uton gyűjtött keresztényi lelkesedés filléreiből a templom építéssel célomhoz jutok, de az eredmény korántsem felelt meg várakozásomnak; mert ugyan a templom fedél alatt van, de a lelkes magyarhoni nt. ev. ref. superintendensek kegyéből.

Erdélyben a százkara menő s többnyire tehető fő- és algondnokok közül alig adakoztak egy néhányan beüldött iverkei. A többi többszöri felszólításra még az ívet sem küldött be. A nt. esperes urak is egyet kettőt kivéve nagyon felelőtlenek, a lelkész urak hidegen fogták fel az ügyet. Az egyházak pénztárából sokhelyt minden rovatot betöltöttek, csak hogy megkíméljék kényelmüket a házanakénti kéregetéstől, pedig e vallásos ügyben nem szegyen, sőt az eredmény dicsőssége mindig a kéregetőre hárul.

Különösen pedig a székegyházmegyék, hol a protestans néptömeg legnagyobb, nagyon szűkkehlileg, a szilágy szolnoki egyházmegye mely népes egyházakkal diszlik éppen, semmit sem küldött, sőt még az ívek is oda veszttek. Uram! én a kinek már fél lábam a koporsóban van, midőn a dézsafalvi igénytelen egyház templomának építését magamnak feladatul tűztem, ezt nem dicsvágyból tettem; mert egész életm. igénytelen egyszerűség homályában fot le, hanem meggyőződést akartam szerezni az által arról, hogy mennyiben lehet számitani vallásos közügyeinkben a munkás szeretetre. Ki akartam kutatni, hol a hiba? Mik lehetnek az okai a részvétlenségnek, melynek nyomán mindenfelé a pusztulási romjai tüdőznek fel. És most miután meggyőződtem, hogy a főbb hiba a hiányos eljárásban van: kénytelen vagyok felkérni

1-ör A fő- és al mlts. gondnokainkat.

2-ör Az egyházmegyék főnökeinket.

3-ör Az egyházak lelkesítő és osk. tanítóit arra, hogy a protestans anyaszentegyház minden intézetének alapja a fellelkesült részvétel, mutassanak e tekintetben jó példát minden anyaszentegyházunkat érdeklő esetekbe kérjenek „zörgessenek mind addig, míg megnyitattik” buzdítás a népet az adakozásra s adakozzanak maguk is, szóval minden protestans tag győződjék meg, hogy csak úgy lehet előtagja egyháznak, ha annak javát előmozdítja. A nagy birtoku fényes családok is csak úgy lehetnek méltó ivadéki vallásalapító elődöiknek, ha fényes neveket még fényesebb közhasznú tettekkel örökítik. Én kötelezem magamat, hogy a mig élék minden választás szent célra melyben megszállottam közre működöm, e szent feltétel határozzon tette minden igaz protestant! *)

B. Györfy Pál,

KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsvári nyomdászok „Utaz- és betegsegélyező egylete” e hó 19-én tartá alakító közgyűlést. A gyűlést ideiglenes elnök Dolán János nyitá meg. Beszédjében a nyomdászok feltalálásának s hazánkba behozatalának rövid történetét adatként, érdekes felemlítésével azon uralkodóknak (XIV- és XV-dik Lajos, Nagy Frigyes és II-ik József) kik a nyomdászatot kedvelésből személyesen is ülték; egy-szersmind szomorúan mutat a szónok a nyomdászok mostani állapotára, kikre vénségökben csak a nyomor vár és koldusbot. Ezután egy nyomdászsegéd a mostani nyomdászok szomorú helyzetét adja elő; köszönetet szavazván Dolán János és Burckárd Agoston nyomdászoknak, kik egy egylet létrehozatalában anynyi lelkesedéssel fáradoztak; mire az alapszabályok felolvastatván, az egylet tisztviselői választottak meg. Elnök Stein János könyvtáros s nyomdabérnök, pénztárnok Dolán János, ellenőr Szathmári Mihály nyomdászok. Ünök: Vogel Károly, Benkő Károly, Rácz István, Burckárd András. A pénztári vagyon a jelentés szerint 458 forintra megy. Csekély összeg azon feladathoz, melyet az egylet tűzött maga elé; de remélhető, hogy a hazafias részvétel figyelemre ide is megjutand s meghozza gyűmölítését azok részére, kik napi foglalko-

zásaik által a nemzeti civilisációnak oly fontos tényezői. Legyen szabad hazánk delnőti figyelemzetni, hogy az egylet megerősített szabályai szerint egy zászlót bírhat, melynek egyik felén a nyomdászok czimere, másikon Gutenberg e jelszava: „Legyen világosság” leand felírva; a zászló legkedvesebb, ha női kezekből jön. Vajha lelkes honleányaink ily nemes ajándékkal lepnék meg ama szerény egyletet, kiknek munkálkodása az irodalom közvetítése által annyi kedves órát szerez az olvasni és művelődni szerető növlágnak is!

— Jövő szombaton színházunkban igen érdekes és mulató előadás kerülend színe ily czim alatt: „Színházi képtelenség”, nagyszerű bohózat 4 előadásban, énekekkel, tánczszel, és utójátékkal és felvonások közötti játékokkal, melyben a „Norma”, olasz opera s „Ballet” parodiáztak. A színpadon előforduló páholyokat s a színlapfüggőnyt Beeczkai János színházfestő készíti. Ezen mulató parodia Bécsben már számtalanszor adatván, mindig szűfolt házat eszközölt, s rendkívülisége mellett zenéje igen szép és élvezhető.

— A „Morgen Post” az erd. országgyűlés összehívásának történetéhez azon pikáns esetet beszéli, hogy a februári alkalmán hiteles magyar fordítása, mely az erdélyi országgyűlés elé terjesztendő kir. propositiókhoz volt melléklendő, mindenütt kerestett, de végre kislült, hogy nincs hivatalosan lefordítva. Ily fordítás csak most készítették.

— A pesti első takarékpénztár pályadíjai tudományos czélokra. A pesti takarékpénztár közlelőbbi közgyűlése Fáy András nevével viselő 20,000 flos alapítványi fölállítását határozta el. A választmány által javasolt kezelési szabályokat egyhangulag elfogadták. Ezek szerint a 20000 forintnyi tőkeösszeghez a takarékpénztári tiszta haszonnak 2% és e tőke 5% kamatai hozzácsatoltatnak, s a takarékpénztár minden más vagyonától elkülönítve fog kezelni. Ezen alapítóke kamatai, szepi-rodalmi és szépművészeti munkák egyedül ki vételével, magyar nyelven írt szaktudományos munkák megjutalmazására fordítandók, melyek az illető szaktudomány európai szívonát föl-érvén, a hazai tudományosságának hasznos szolgálatot tesznek; vagy oly hazai föfede-zés és találmányokat jutalmaznak meg be-lőle, melyek a szaktudományok valamelyik ágában a külföldi figyelmét is magukra vonni képesek. Csak abszolút becsült munkák, találmányok és föfedezések nyerhetik meg a jutalmat. A munka a szerző tulajdona marad. A jutalom 3000 frtnál sem több sem kevesebb nem lehet s föl nem osztható. Az alapítványi tőke kamatainak időközti kamatai, az alapító-kegének 20000 frtig leendő kiegészítéseinek javára, azután pedig a pályázat s bíralat költségei fedezésére fordítandak. A pályakérdést a takarékpénztár választmánya tűzi ki, a meg-bíralás és a jutalom odaítélésének joga a m. t. akadémiára ruháztatik. Míg a 20000 frtnyi alapítóke kiegészítése nem lesz, a jutalom ki nem adatik; de addig a játékon s közhasznú czélokra szánt összegből minden harmadik évben 1500 flos ilyenm. jutalmazásokra fordítanak. Az első 1500forintos jutalom 1866 évre tűztetik ki.

— Megjelent és szétküldött az erdélyi gazdasági egylet „Evlapjai” nyolczadik füzeté, szerkeszti Nagy János titkár. Ertekező része a következő cikkekkel foglalja magában a) Égáljunk befolyása a növényzet tápszeri kiegészítésére s ezeknek a növények általi fel-vételére; Berde Árontól. E cikkek kivonatkép közöltetik. Irodák „Mezei gazdaság természet-tana” című készült munkájából. b) A selyem termelés, meghonosítása és előmenetele Erdélyben Nagy Jánostól. c) Fogalmak a természet és erőtümből és névszerint az ekek kívánatáról Rajka Pétertől. Ezután következik az értesítő rész, melyben az 1862—63 választ-mányi és köz ülések s azoknak határozmányai vannak előadva.

— A hamburgi kiállításra 214 magyaror-szági természetű részéről már eddig is 533-féle bornem van bejelentve 2306 palackban.

— Mindig bizonyosabb lesz, hogy a kö-laj nem sokára minden olyanm. sőt a lég-szeszt is használatából ki fogja nyomni. Ta-valy erős árhullámnál mintegy 10,800,000 gallon vitetett Európába, az idén pedig jan. 1-ső óta 5,020,134 gallon, és mivel a penn-sylvániai óriási termelés, most naponként 5000 hordó — az árak olcsóságát biztosítja, még sokkal nagyobb mennyiségek is fognak Euró-pába érkezni. Számos hajók rakatnak meg jelenleg világrészünk minden kikötője számára a létező törvény szerint egyik hajó sem vehet fel 3000 gallonnál kevesebbet.

— Mint a „F. M. K.”-ben olvassuk, Ke-lenyén a 16 öl mélységi urasági kiskaradt udvarkutha, még jan. közepén beleesett egy pulyka. Nyolcz hét múlva a kut körül játszó gyermekek észrevették, hogy a kut fenékén valami mozog. Egy bátor gyermek szörfözött köteleken, pájtási segítségével leereszkedett s kihozta a pulykát, melynek farktollai már

rothadoztak, testében pedig igen megsoványo-dott s elgyengült, de azért még életben volt. Kérdés, hogy e pulyka, két egész hó lefo-lyása alatt a száraz kut fenékén mivel s ho-gyan táplálkozott?

— A csodavirág. Turinból azt írják a „Vaterland”-nak, hogy Victor Emanuel olasz király balkézre összekelt egy hadseregi dobos leányával, Rosinával, ki már előbb Mirafiori (csodavirág) grófnő név alatt, nemességre lön emelve. E házasság már rég ferveben van, de a miniszerelnökök mindig el-lenéznek. Azt beszélük, hogy Rosinától ered a király azon terve is, hogy a trónról lemond, s a magán életbe vonul vissza.

— Hold-Mező-Vásárhelyről írják nekünk: A városi előjárók a Tiszaszabályozás által víztől ment főfenekeket — melyben már öt év óta szép termés volt — árendába osztotta ki, holdját 25—30 forintjával o. é. egy évre; s a mi mindenesetre nem olcsó, midőn más helyen 10—12 forintjával lehetett kapni; igaz, hogy nem oly jó földet s nem oly közel a város-hoz. Azonban 25—30 frt még nagyon olcsó ahhoz a 70 frthoz képest, melyet egy izraelita fakereskedő fizet egy holdért egy évre; ennek öltái vannak ezen az egy holdnyi területen, s mivel árverés útján ment a kiadás, jó akarói 70 frtig nyakába verték; neki igérnie kellett, mert ha más veszi ki, rögtön el kellett volna ölfáit hordatnia. Mult hó utolján érkezett hoz-zánk Horváth és Lukács szintársulata, nem éppen rossz társulat, azonban a mint hallik már megelégtették a Vásárhelyen lételt, s to-vább szándékoznak Makóra. A közönség közép-szerűen látogatja a színházat. A helybeli fő-gymnasium phisicum-muzeuma részére sor-száték rendeztetik G. I. és K. G. urak, mint phisika-tanárak által, az egyházi előjáróság beleegyezésével. A nyeremény tárgyak bektül-désére Csongrádmegey lelkés honfiai s hon-leányai kerestették meg, s mint magán uton tudjuk, értékes holmik fognak beküldetni. Egy sorsjegy ára 25 kr o. é., a mi éppen nem sok; már több száz kelt el, melyet a meg-vevő egyes birtokosok újra visszaajándékoz-tak a czél gyűmölítésére. Óhajandó is, hogy inkább ily közlelőkre szánt sorsjegyeket vegyen a nép, mint egyesek zsebébe szánt sorsjegyekért fecsérelje a pénzt. r. l.

— Az államvasutársaság, a dunagözhá-józási társulattal egyetértve, május elején Bécsből Konstantinápolyba kéjutazást rendez. Az utazás Bécsből, Pesten keresztül, Buziásig vasuton, onnét Kiszteendőszig a Du-nán, azontul pedig a tengeren fog történni. A résztvevők, Konstantinápolyban öt, Pesten egy napig mulatnak. Vitel és teljes ellátás, az első osztályon 250, — a másodikon 200 forintba kerül. A tengeri utazás 23 napig tart, s az illető hajó, Kis-Ázsia és Török-or-szági jelentékeny helyein is ki fog kötni.

— Párisi koldus. A világváros egyik rakpartján sokszor lehetett látni egy vak, ron-csolt terméti, reszkető aggyast, kinek kül-sége mindenkit szánalomra indított. Nem rég egy ur ment arra, s a szegény vak koldus kérsétől meghatva, alaminázt adott neki, de tévedésből krajczár helyett kettős louisdort. Tévedését másnap észrevéve, visszasietett, de azon a helyen egy biztos talált, ki a koldus lakását megnevezte. A ház nagyon csinos volt, s a károsult szinte röstelte itt keresni a koldust. De erősítették, hogy Boulart ur itt lakik, még pedig az emeleten. Zavarba jő, de mégis föl-megy és csönget, mire egy komorna jelenik meg. „Boulard urat keresem.” „Itt lakik.” „Szólni akarok vele.” „Megnézem, fölkel-e, addig is lép-jenaz előterembe.” Boulard ur csakugyan fönn van és éppen látogatókat fogad el. A ven-dég a díszesen burtozott hálósózába lép, a gazda csinos reggeli öltönyben fogadja, de még felöltöb, hogy szemei teljesen épek. A látogató, zavarában alig meri mondani, hogy valami Boulard nevű koldust keres, kinek teg-nap krajczár helyett tévedésből aranyat adott. „Lehetséges — szól a házi gazda, — tegnap pénztáramat még nem néztem meg.” Ezzel előkeres egy szennyes zacskót, megolvassa a pénzt, s a közte talált aranyat visszaadja, ud-variasan kikísérve a látogatót. Ez a becsü-letes koldus nem akarván megkárosítani, a neki szánt két sous-val kínálja meg; Boulard pedig azt elfogadva, áhítatosan fohászko-d-föl: „Adjon az ég ezer annyit érte.”

POLITIKAI HIREK.

— Franciaország. Páris, apr. 18. A „Constitutionnel”-nek táviratilag érintett cikke, a pétérvári amnestiáról, terjedelmesebb kivo-natban így hangzik: „A midőn mi az april 12-i cselekvényre tetszésünket nyilvánítjuk s ösztönt szerencsét kívánunk az orosz kor-mánynak, hogy nagylelkűségének és erejének ezen bizonyítványát adta, azt kérdjük ma-gunktól: mik lesznek a következményei ennek az amnestiának? S ezt mi szomorodott szív-el kérdjük, mert a vér még mindig foly Lengyelországban s Európá nem szűnt meg nyugtalanságon lenni.

Az orosz kormány azoknak kegyelmezett meg, a kik a fegyvert leteszik; igen helye-sen. De hát meg fog-e kegyelmezni azoknak is, a kik amaz újonezozási törvénynek áldo-zatai lettek, a mely ellen Európának általá-nos rozslása nyilvánult, és a melyet az számkivetési törvény nevével bélyegzett meg; és meg fog-e kegyelmezni azoknak, a kik tűzhelyektől elszakítottak a birodalom vég-hatáira vonzoltattak?

Megszünteteti-e az amnestia a dolgok azon állását, a mely a jelen felkelést előidézte, vagy nyújt-e legalább valamely orvosszert el-lene? Ha az ígért rendelkezések ugyanazok, a melyek a már oly sok vérbe került felkelés előestéjén léteztek s éppen okozói voltak e felkelésnek: ugyan mi változik hát? Hol van-nak a biztosítékok, a melyektől Európa re-méli, hogy a koronként előforduló véres és gyászos válságoknak eleje vétékik.

Azonban ovakodunk azt a következtetést vonni, hogy az apr. 12-i kibocsátvány haszon-talan cselekvény, holt betű volna! Az amnes-tia II. Sándor császár nemes és felvilágoso-dott gondolkodásmódjáról tesz bizonyosságot. Mi abban a reményben élünk, hogy ez egy első lépés azon az uton, a melyet a nagy hatalmak kijelelték, a kik egyetértéssel abban, hogy barátságosan oly politikai tanácsoljanak, a mely Oroszországot belnyugalmát s Európá békéjét tartamosan biztosítsa.

Az amnestia nem oldja meg a kérdést, de reményt nyújt a megoldásra.

Journalistai körökben azt beszélük, hogy Bndberg báró 500,000 frankot kapott Sz. Pé-tervárról arra a célra, hogy a francia sajtót Oroszország érdekében lekenyerezze.

Wagner porosz főlgnyök és követéségi ta-nácsos, a ki nem rég jött vissza Mexikóból, a napokban hosszasan beszélt magával Napo-leon császárral s azt mondják, minden hime-zés nélkül azt nyilatkoztatta, hogy nagy ámi-tási bünt követek el mindazok, a kik a csá-szárnak a Mexiko elleni hadjáratot tanácsol-ták. Juarez a legnagyobb mértékben népszeri s oly tisztességes ember, a milyen csak Mexi-kóban lehet valaki. Erőszakkal soha sem lehet-tend ott valamit kivinni, s legtanácsosabb lenne alkudozás útján egyezni valamely bé-kés kiegyenlítést eszközölni; a mire azonban más egyenlítésre kellene választani, mint Forey tábornok, miután ezzel a diktator soha sem fogna alkudozni. A porosz diplomata szavai, a mint mondják, mely benyomást tettek a tuileriákban s diplomatiai körökben sokat beszélnek e tárgyról. Egyébiránt azt is beszélük, hogy Juarez egy felhatalmazottját küldötte Washingtonba, hogy az egyesült államokat közbenjárásra bírja a közte és Franciaország között fenförgő viszály kiegyenlítésére.

— Olaszország. Turin, apr. 15. A „Va-terland”-nak írják: Mindamellett, hogy a kor-mány által alkalmazott ellenszerek által, a cselekvőpárt Velence elleni kísérletének ve-szélye elhárítottak tekinthető: annál nagyobb a veszély az ország belsejében. Toscanában, Nápolyban, de különösen Siciliában e párt a legnyugtalanítóbb modorban emeli fel a fe-jét. A Milimeri és Sporio hegységokban szabadesapatok szervezkednek, a melyeknek száma már több százra megy. Nápolyban nemesek a nemzetörség között, hanem a ren-des hadseregben s névszerint a tengerészetenél oly jelenségek mutatkoznak, a melyekből Mazzinival való teljes egyetértésre lehet kö-vetkeztetni. Hogy Mazzini maga Olaszország-ban tartózkodik, szélbéli állítják; Garibaldi pedig darab idő óta inkább mesterkedik mint valaha. A katonai parancsnokok minden felől kéri a hadügyminiszeriőt a katonaságot a „törvényes rend fentartására”, s a hadügymi-niszernek nincs honnan vennie őket. A tudó-sító azt hiszi, nemhogy Olaszország 60,000 embert adhatna Napoleon rendelkezése alá, sőt annyi dolgot ad saját belnyugalmanak fentartása, hogy egyetlen ellenséges hadtest elég volna, 14 nap alatt halomra dönteni egész Olaszországot.

Farini a volt miniszerelnök, úgy látszik, halálához közeledik. Szélhűdés érte s azt mondják, nincs remény felgyógyulásához. A kamara által a végre kinevezett bizottság, hogy Farinának adandó nyugdíj iránt vélemé-nyezzen, élete hosszág 25,000 frank évi já-radékot s ezen kívül egyszerre kifizetendő 200,000 frankot, mint nemzeti jutalmat hozott javaslatba. Farini halála után az anyja 4000, a neje szintén 4000 frankot fognának kapni.

Jellemzik a helyzetet az örökös s főleg az utóbbi időben mind makacsabbul felmerülő hírek egy conservativ katonaminiszerium al-kotásáról. Már névsort is állítottak össze, a mely szerint, elnök és külügyminiszer lenne Aresse gr., belügy-Ponza di San Martino, pénz-Revel, igazság-Massimo d'Azeglio és hadügyminiszer La Marmora.

— Németország. Berlin, apr. 19. A mai „Nordd. A. Ztg.” írja: Miután az amnestia ukáz kétségkívül a Poroszországba ájtott fel-kekre is kiterjed, rövid időn inlézkedés vár-ható ezeknek elbocsátására.

Ma itt Lengyelországba szánt fegyveres

*) A „Korunk” 2. szerkesztője felkérteik ezen cikk átértelmez. B. Gy. P.

ládakat foglaltak le. A „Kreuztg.“ úgy érte-sül, hogy a plescheni és schrodai kerületekbe csapartörések fognak küldetni.

A képviselőház apr. 17-i ülésében Twisten képviselő interpellálta a ministeriumot a schleswig-holsteini ügyben. A szónok különféle szer-ződések és sürgönyökből merített idézetekkel bizonyítja, hogy Dánia, Poroszország irányában Schleswiget illetőleg határozott kötelezettségeket vállalt magára, a melyek megsértettek. A dán kormány ezt csak azért merete tenni, mi-vel Porsországnak a néppel ellentétben bel-és külpolitika uralkodik. Ez a politika semmit sem akar és tud tenni Dánia ellen, és ha szinte akarna is, a képviselőház részéről semmi közremunkálást nem nyer-ne. Porsországnak becsülete oly mélyen van érdekelve e kérdésben, hogy egy kormány sem von-hatja ki magát az alól, hogy Dánia ellen ha-tározott lépést tegyen. Szerencse, hogy a vé-getlen alkudozásoknak, a melyek 1852 óta, Németország gunyjával, húzódnak, elvégre vége szakadhat, hogy Porsországnak fel van oldva amaz időszaki szerződések alól a régi ál-láspontját ismét elfoglalhatja. Pusztá tiltakozás Dánia mostani eljárása ellen annyit ten-ne, mint elismerni a Dánia által megszegett szer-ződéseket. Azért tanácsos, hogy Porsországnak tekintse magát feloldozottnak azon szerződé-sek alól, a melyek saját érdeke, Németország becsülete s a hercegségek jogai ellen köttet-tek. Most jogszerű alkalom van rá s így leg-alább jövőre jobb álláspontnak lesz alapja vetve.

Bismark miniszterelnök feleletében töb-bek közt ezeket mondotta: Sajnálom, hogy szólo a belviszályokat is belévegyítette beszé-debe s azt igyekezett kimutatni, hogy Porsor-szágnak jelenleg nem viselhetne háborút. Sze-rencsére a külföld másképp gondolkozik; és mi folytatnánk háborút, ha a szükség kívánna, az önk jóváhagyása nélkül is (Nagy zaj). A mi az interpellációt illeti, a kir. kormány maga is azt mondja, hogy Dá-nia nemcsak nem teljesítette, hanem megsze-gte kötelezettségeit. Hogy mi történjék a dolog állásának ezen változás következtében, arról a kir. kormány német szövetséges társaival fog tanácskozni s reméli, hogy ott teljes egyet-értésre találанд. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy Ausztria és Porsországnak előlegesen

is tiltakozzanak Kopenhágában. A két kabinet már megegyezett egy öszhangzó nyilatkozat-ban s reméli, hogy egyetértésük, a melyhez a szövetség többi tagjai is csatlakozni fognak, sikert aratand.

Loewe: A helyzet a ministerium orosz politikájának következménye. Első jelét ennek a lengyel, a másodikat a szőnyegen levő kér-désben láttuk; igen, a miniszterelnök porosz beszéde, orosz dialectus (vidámság). Háborút viselni az országhétközi beleegyezése nél-kül, csak akkor lesz lehetséges, ha többé nem lesz szükség a honvédségnél kopogtatni. A háboruba is kénytelenek leszünk belépni, ha szinte a ministerium kezdi; de akkor kijelent-jük, hogy mi ennek a ministeriumnak semmi segédeszközt meg nem szavazunk. Akkor el-jövendett az idő, hogy a ministerek üresen hagyják padjaikat. Mi nem indítványozunk semmit. Egy előre arról gondoskodjunk, hogy Porsországnak német legyen, ne orosz. (Élénk tetszés).

Bismark ez utóbbi beszéd kezdetén mind-járt eltávozott a tereméből, mire több szónok hevesen kelt a miniszterelnök ügy megveto modora ellen s kívánták, hogy jöjjön vissza. Csakugyan visszatért s eltávozását azzal men-tette, hogy neki egyéb fontos hivatalos vég-zendői is vannak, s miután a szónokok oly hangosan beszélnek, hogy a szomszéd ter-mekbe is áthallik, miért ne dolgoznék ott asz-tala mellett?

München, apr. 18. A „Bairische Ztg.“ hivatalosan jelenti: Bizva a bajor dynastiá-nak a görög trónhoz, fenálló szerződések s a görög alkotmány által biztosított jogaiban, ba-jor részről még eddig semmi felszólalás nem történt a tudva levő eljárások ellen. Azonban Vilmos herceg kijelölése s a helyzet, a melybe az ügy ezáltal jutott, a hallgatás meg-törését parancsolja. Ennélfogva apr. 12-ről minden bajor követséghez körjegyzék ment, a melyben óvás tétetik minden a bajor dynas-tiának alkotmányos jogait sértő cselekvény ellen. A „D. Ztg.“ rövid időn egész szövegét közlende e kibocsátványnak.

Orosz- és Lengyelország. A felekök-nek Suwalkánál nyert fényes győzelme való-sul. Egy egész hadosztályt kerítettek be itt a felkelők, a kik mintegy 3000-en voltak; 7

ágyút vettek el; 200 orosz halott s számos eldobott puská maradt a csatatéren.

Lopacki őrnagy is vivott egy újabb diadal-mas csatát Rytwian-nál.

A legújabb időben, főleg Varsó környékén számos felkelőesapat állott elő; mind szoro-sabb körbe húzódnak össze s érintkezésbe te-szik magukat a városi lakosokkal, a kiktől fegyvert, lőszert, élelmet és ruházatot kapnak. Berg tábornok hibásnak nyilvánította az eddigi rendszert a felkelés elnyomására: kifárasztja a csapatokat anélkül, hogy jelentékeny er-deményekre vezesse. A hol felkelők mutatko-znak, oda mindjárt katonaságot küldenek s mire ez odaér, már a felkelők eltakarodtak. Berg tábornok a Lengyelországban levő orosz haderőt, a mely 70—80000 ember, elégtelen-nek nyilvánította a forradalom elnyomására. Neki legalább 100000 ember kell, még pedig 30000 Varsó megszállására, 70000 a király-ság 36 kerületébe, mindentivé két-kétezer, hogy az apró felkelő csapatoknak egyik kerületből a másikba való barangolását meggátolják, s a hol mutatkoznak, azonnal leverjék őket.

Svédország. Stockholm, apr. 12. A „France“-nak írják: A svédkormány megha-tározta, hogy a hajóhad újrászervezését s a tervezett tengeri erődítéseket legközelebből végrehajtsa. A carlskronai kikötő oly állapot-ba tétetett, hogy a svéd hajóhadat, valamint azokat a hajórajokat is befogadhatja, a melye-ket más hatalmaknak odaküldeni érdekükben állana.

Ujabbak. Lemberg, apr. 19. Egy 300 emberből álló felkelő csapat, Le'ewel vezér-le alatt, a josefowi erdőség mocsárjaiban, e hó 16-án, egy órai harcz után, szétszóratott. Egy részük Galicziába menekült. Zamock mel-lett is esata volt ugyancsak 16-án. Részletek még nincsenek tudva.

Krakó, apr. 18. Varsótól nem mesz-sze, Babice mellett nagy esata volt az oroszok és felkelők közt. A testőrségi huszárok meg-verettek. — A földbirtokosság elengedte a meg-váltási díjt a parasztnak. Az amnestia után sen bocsátottak el egyetlen foglyot is a var-sói várból.

Uj York, apr. 8. Az egyesületi ha-jóhad elhagyta Royalt. Az egészségi állapot

Charlestonban jó. Richmondban az élelmi cik-kek szűk volta miatt nyugtalanság keletkezett; a rend azonban helyre lön állva. Híre jár, hogy az egyesületi csapatok Seabrooks ban Charleston mellett kiszállottak s Coles szigé-tét, nem messze Charlestontól, elfoglalták volna.

„K. KÖZLÖNY“ magány távsürgönye.

Feladatott Szebenben: apr. 21-én d. u. 4 órakor.
Megjött Kolozsvárra: „ 21-én d. u. 5 órakor.

A román értekezlet mai ülé-sében a februári patenst mint az octoberi diploma természetes kö-vetkezményét ismerte el. Ő Fel-ségénél az erdélyi országgyü-lésért kérelmez. Bizottmányt ne-vezett ki a hálafelirat szerkesz-tésére.

Feladatott Szebenben: apr. 22-én d. u. 2 órakor.
Megjött Kolozsvárra: „ 22-én d. u. 2 óra 50 p.

A fogalmazott hálafelirat min-den változtatás nélkül elfogad-tatott, az értekezlet mai ülése által. Nádasdi és Crenneville gró-fokhoz bizalmi- és hálaszavazat határozatott. Kiváratok formu-lázására bizottság lön kinevezve.

Bécsi börze Aprilis 22-kén: Nemzeti kül-csón 81.25. 5%, Metalliques 75.60. Bank-rész-vény 706.—. Hítel-részvény 205.60. Váltó Lon-donra 112.—. Ezüst 111.75. Arany 5.36.

Aprilis 20 kán: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.—. Erdélyi 72.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

(86) Kolozsvártól nem messze, egy mezővárosba, kerestetik egy tanuló ifjú ve-gyes kereskedésbe. Értekezhetni iránta
SCHÜTZ KÁROLY ur fűszer kereskedésében.

(87) **Pályázat** (1—1)
A zilahi ev. ref. egyházban írességbe jött leány-tanítói állomásra, melylyel, az oskola helyiségében lévő alkalmas szállás mellett, 400 négyszáz o. ért. frt. s a Confirmá-landó leányokkal ismétlésért (Correpetalas), ezektől egyenként fizetendő 60 hatvan kr. évi fizetés vagyon egybekötve, — oly módon, hogy a fentírt fizetésből a tanító, ha nöte-len, vagy neje arra alkalmas nem lenne, a legszükségesebb házi rő munkák tanítására egy varrónót tartani köteles leend.

A pályázni kívánók, erkölcsi, képességi, s eddigi hivataloskodásukról bizonyítvá-nyokkal ellátott folyamodásokat fognadnok t. Czell Benő urhoz, folyó év majus hó vé géig nyújták be.

Zilahon, a helybittetteknek 1863 april 19-én tartott egyházi-gyűléséből.

KEREKES SÁNDOR, főjegyző.

(85) **Gyakornok kerestetik** (2—3)
egy vegyes kereskedésbe, közelebből értekezhetni Lengyel A. és fia cég alatt Hátszegen.

(763) Cs. kir. (5—12)
szabadalmazott és első amerikai Minden további ajánlást megkímélve, ez egyetlen szépítő szer az, mely a londoni világkiállításon „tiszteltteljes említés“ sel tüntettetett ki. és angol királyi szabadalmat nyert általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

Ezen 14 év óta használatban levő szájviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és fűfűrészek által töltött-esz-közül használtatik, névszerint pedig a legkínzóbb orvosi egyenségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicséretes fölösleges.

FOG-OLÓM.

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogat. Ára 2 ft. 10 kr

Cs. kir. legm. kiválts.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 frt 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR Ára 36 kr. o. é.

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárt: WOLFF J. és Rhudy J. özevényénél. Tódn: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zührer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Felérdratt: Sander gyógy-szerész. Rusz, Wagner könyvtáros. Segesdratt: Misselbacher J. M. Beszterecen: Dietrich és Fleischer. Dékzen: Kremer S. Déván: Büchler A. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Trajánovits Ede, és Oberth J. gyógyszer. uraknál. N. Váradon: Janki J. Hozella. Fogarason: Nehrer, M. Váradhelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balázsföldön: Korvig T. Szászvároson: Leonhardt J., és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debracenben: Beizer gyógyszer. Saltzman, és Czanak J. S. A. Ujlyelt: Deutsch József. Simegy-Várally: E. Gerber gyógyszer. Szathmádratt: Veisz J. Márm.-Szegeden: Hoffman és Rath. Holdmező-Váradhelyt: Waagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagy-Bányán: Tapp gyógyszer. Ó-Márthón: Pfeiffer urak.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a tá-volság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(82) Tized, és végleges urbéri-kárpótlási ügyben. (3—6)

NURIDSÁN TESTVÉREK tisztelettel jelentik minden t. cz. megbízóiknak, hogy Kolozsvárt megnyitott tized- és végleges urbér-kárpótlási iródájok bites ügyvéd Hilbi Haller Rezső ur kezelése alatt a nagy-piac és magyar utca szegletén fekvő „fiscus“ épü-let 2-dik emeletébe áttéttetvén, minden végleges urbéri-kárpótlási igények a kitzított határidő alatt bejelentésére, és az utalványozandó papírok gyors és pontos kivételére ajánl-koznak.

Egyuttal egész tisztelettel tudtul adják, hogy minden utalványozandó tized- és vég-leges urbéri-kárpótlási összegeket a legkedvezőbb feltételek alatt előlegesen is megvásárolnak.

(83) Kolozs-megyében Mikesen, a Szentpáli Zsófia örökössei részéről 170 hold kiter-jedésű erdő örök áron eladó. Értekezhetni a szamosújvári postán, Meleg-Földvárt lakó MOHAI KÁROLYLYAL. (3—3)

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelytt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelytt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

A SPANYOL INQUISITIO

S EGYÉB TITKOS TÁRSULATOK TITKAI.

Irta Féréal M. V. az előszót és történeti jegyzeteket írta Cuendas M. francziából fordította Huszár Imre.

E nagy érdekű híres és mintegy 600 lapnyi kiterjedésű történeti regény, kis no-gyedrétben a legszebb velin papírra nyomtatva, és 144 csinos fametszvényvel diszt-ve 10 füzetben jelenik meg. Mindegyik füzet 48—64 lapot teend;

egy füzet ára 50 kr.

Minden hóban egy füzet adatik ki. Az utolsó füzettel az előfizelők minden reafi-zetés nélkül kapnak egy képes füzetet 24 nagyobb fametszvényvel, melyek a regény kiválóbb jeleneteit ábrázolják. A fametszvényeket párisi művészek készítik.

VADRÓZSÁK,

Székely Népköltési Gyűjtemény.

Szerkeszti KRÍZA JÁNOS. 1863. (VIII—576 lap.) Ára 2 ft 50 kr.

Növendék ifjuság ima-könyve.

Hitben megerősödött protestáns fiak és leányok számára írta Medgyes Lajos. Ára: nyomtató velin papíron, bórbe kötve, tokkal, 1 frt. Diszkiadás, író-velin, bórbe kötve arany metszéssel, tokkal, 1 frt 50 kr.